

Sakspapir

Sakshandsamar	Arkiv	ArkivsakID
Svein Helge Hofslundsengen	FE - 151	18/404

Saknr	Utval	Type	Dato
	Formannskapet	PS	
037/2018	Kommunestyret	PS	18.06.2018

Rammer for årsbudsjett 2019 & økonomiplan for 2019 – 2022

Vedlegg:

Journalposttittel	Dato
BU18-MAS	13.06.2018
Retaksering-2018	13.06.2018

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

1. Driftramme pr. rammeområde for 2019 budsjettet ;

BUDSJETTSKJEMA 1B - DRIFT RAMMEOMRÅDER	
	B 2019
01 Folkevalgte organ	2 400 000
02 Administrasjon	14 300 000
03 Barnehage	18 000 000
04 Skule	42 500 000
05 Helse	10 000 000
06 Sosial og barnevern	4 500 000
07 Pleie og omsorg	48 000 000
08 Kultur	5 900 000
09 Kyrkja	3 400 000
10 Teknisk	7 800 000
11 Andre tenesteområder	-7 300 000
	149 500 000

2. Driftsrammer i økonomiplanperioden vert lik 2019 i faste 2018 kr., og prisjustert elles i tråd med forventa årleg prisvekst 2020-2022
3. Investeringsramme for økonomiplanperioden

BUDSJETTSKJEMA 2B - INVESTERINGAR						
	Justert budsjett		Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
	2018					
Investering i anlegg	17 850 000	38 650 000	27 150 000	6 150 000	6 150 000	
IKT-investering	500 000	500 000	500 000	500000	500000	
Kommunale bygg	3 300 000	3 300 000	3 300 000	3300000	3300000	
Omsorgsbustader Hosteland	10 800 000	32 500 000				
Fensfjordbygg			21 000 000			
Kommunale vegar	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1000000	1000000	
Tomt, KS-sak 35/17	900 000					
Bustadfelt - tilrettelegging	750 000	750 000	750 000	750000	750000	
VAR	600 000	600 000	600 000	600 000	600 000	

Saksopplysningar:

Bakgrunn

Rammer for drift- og investeringsbudsjett 2019, samt for økonomiplanperioden 2019-2022 skal handsamast og vedtakast av kommunestyret.

PLANPROSESS – handling, tidsfrist og ansvar

Dato	Tema	Ansvarleg
April	Administrativ oppstart sak rammer	rådmann
Mai/juni	Presentasjon av hovudtrekk i kommune- Proposisjonen	rådmann
Mai	Dialogmøte mellom politikarane/leiarane i samband med rammesaka	Ordførar
Juni	Ramme budsjett/øk.plan Som bygger på; · rekneskapen/årsmelding · 1. tertialrapport · Kommuneproposisjonen · Innspel frå driftseiningane	Formannskapet
juni	Fastsetjing rammer til budsjett / ramme økonomiplan	Kommunestyret
juni	Orientering om fastsette rammer til budsjett overfor driftseiningane/HTV. inkl. orienteringsskriv til budsjettansvarlege om budsjettprosessen og ramme	Rådmannen
Innan 1.9.	Utarbeiding av budsjettframlegg med konsekvensvurdering av tildelt ramme	Driftseiningane
oktober	Utarbeiding av samla budsjettframlegg i	Rådmann

dialog med driftseiningane
ca. 31.10 Presentasjon av administrasjonen sitt budsjettframlegg
og utkast til økonomiplan Rådmann

november Budsjethandsaming Formannskapet
Formannskapet's innstilling vert lagt ut til
offentleg ettersyn Innbyggjarane m.fl.

1x.12. Endeleg vedtak av årsbudsjettet
og økonomiplan Kommunestyret
Budsjettet er offentleg etter at rådmann har lagt fram forslag til årsbudsjett, som skal skje innan den 31. oktober (ca. 3 veker etter at statsbudsjettet vart framlagt).

Høyring

Utvila leiarmøte

Uttale/ Fakta

Revidert nasjonalbudsjett 2018 og kommuneopplegget for 2019

Legg her ved deler av Fylkesmannen si rundskriv kring hovudpunktene i framlegget til revidert nasjonalbudsjett 2018 og kommuneopplegget for 2019, jf. Prop. 88 S.

Kommuneopplegget for 2019 - generelt

Det er gitt signal om ein realvekst i dei frie inntektene for kommunane på mellom kr 2,6 mrd. og kr 3,2 mrd. frå 2018 til 2019. Veksten er rekna frå det inntektsnivået for i år som no er lagt til grunn i revidert nasjonalbudsjett.

Pårekna inntektsnivå for i år er som nemnd redusert som følgje av lågare pårekna skatte-inntekter enn lagt til grunn i statsbudsjettet. Pårekna inntektsvekst frå 2018 til 2019 er med andre ord frå det nedjusterte inntektsnivået i år.

Den pårekna inntektsveksten er realauke. Priskompensasjon frå 2018 til 2019 vil kome som eit tillegg i inntektene. Prisindikatoren som blir nytta til priskompensasjon, vil bli kjent i stats-budsjettet til hausten.

Regjeringa gir med dette signal om kommunane sitt inntektsnivå i 2019. Dersom det pårekna inntektsnivået for i år er endra når statsbudsjettet blir lagt fram i oktober, vil også inntekts-veksten bli justert i samsvar med dette.

Skatteøyret blir fastsett først i statsbudsjettet til hausten for å tilpassa skatteveksten til mål-setjinga om at skatteinntektene skal utgjere om lag 40 prosent av kommunane sine samla inntekter.

Det er lagt opp til at auken i dei frie inntektene fra 2018 til 2019 skal dekka auka ressurs-innsats i kommunane til:

1. Auka utgifter som følgje av befolkningsutviklinga, både med omsyn til folkevekst og alderssamsetjing. Det er i framlegget ikkje innarbeidd noko overslag for kor store desse meirutgiftene vil bli i 2019. Det skuldast uvisse knytt til befolkningsutviklinga. I 2017 vart befolkningsveksten vesentleg lågare enn tidlegare pårekna, både med omsyn til fødselsoverskot og netto innvandring.

Det er difor forventa at meirutgiftene i 2019 knytt til befolkningsutviklinga vil bli lågare enn i åra før 2018. SSB vil legge fram nye befolkningsframskrivingar i juni d.å. På det grunnlaget vil det bli gjort overslag for meirutgiftene i 2019, som vil bli lagt fram i statsbudsjettet til hausten.

2. For kommuneforvaltninga kan pensjonskostnadene samla kome til å auka med om lag kr 650 mill. i 2019, utover det som blir dekt gjennom den ordinære priskompensa-sjonen av inntektene (deflatoren i statsbudsjettet). Kommunane sin del av det utgjer om lag kr 550 mill. Det er stor uvisse knytt til desse oversлага.

Utviklinga i pensjonskostnadene skuldast både høg lønsvekst og lågt rentenivå m.m.

3. Opptrappingsplan for rus, kr 200 mill. Det er eit nytt trinn i opptrappingsplanen med auka løyingar til rusområdet i perioden 2016 - 2020. Denne delen av veksten i dei frie inntektene er grunngjeve med satsinga på rusomsorg. Fordelinga mellom kom-munane blir gjort etter delkostnadsnøkkelen for sosialhjelp i inntektssystemet.

- Opptrappingsplanen for habilitering og rehabilitering, kr 100 mill. Denne delen av veksten i dei frie inntektene er grunngjeve med satsinga på habilitering og rehabiliter-ing. Satsinga skal bidra til at brukarane kan ta imot gode tenester der dei er busette.

Inntektssystemet

Inntektsutjamning

Inntektsutjamninga er 60 prosent av skilnaden mellom kommunane sitt skattenivå og gjennomsnittleg skattenivå for landet. Tilleggskompensasjonen er 35 prosent av det skattenivået er under 90 prosent av landsgjennomsnittet. Kompensasjonsgraden blir vidareført som i noverande inntektssystem.

Overgangsordninga INGAR

Overgangsordninga med inntektsgarantitilskot (INGAR) gir kompensasjon for ei utvikling i rammetilskotet med meir negativt avvik enn eit fastsett beløp per innbyggjar (grenseverdien) frå landsgjennomsnittet, frå eit år til det neste. Grenseverdien for kompensasjon er no kr 400,- per innbyggjar. Det vil m.a.o. vere den delen av utviklinga i rammetilskot frå det eine året til det neste året som er meir enn kr 400,- per innbyggjar svakare enn landsgjennomsnittet som blir kompensert.

INGAR tek ikkje omsyn til endring i skatt, inntektsutjamning, veksttilskot og skjønstilskot. INGAR tek omsyn til endringar i inntektssystemet, innlemming av øyremerkte tilskot i rammeoverføring, oppgåveendringar, endringar i kriteriegrunnlaget (t.d. talet på eldre og psykisk utviklingshemma), bortfall av småkommunetillegg og nedgang i distriktstilskot.

Telletidspunkt

Telletidspunkt for innbyggjartal og aldersfordelinga i utgiftsutjamninga vil vere 01.07. i år som grunnlag for rammeoverføring i 2019. For inntektsutjamninga i 2019 er telletidspunktet innbyggjarar per 01.01.2019. For andre kriterium i utgiftsutjamninga enn aldersfordeling blir telletidspunktet 01.01.2018 for rammeoverføring i 2019.

Veksttilskot

Veksttilskotet blir gitt til kommunar som har hatt ein årleg befolkningsvekst dei siste tre åra høgare enn 1,4 prosent (gjennomsnitt per år). Hordaland har fleire kommunar med høg folke-vekst, særleg i omlandet til Bergen. Tilskotet er difor viktig i fylket.

Veksttilskotet blir gitt med eit fastsett beløp per innbyggjar utover vekstgrensa.

Distriktstilskot utanom småkommunetillegg

Distriktstilskotet skal ivareta kommunar i Sør - Noreg med svak samfunnsmessig utvikling. Det blir gitt til kommunar som har ein distriktsindeks på 46 eller lågare. Skattenivået må ha vore under 120 prosent av landsgjennomsnittet, i gjennomsnitt for dei siste tre åra, for at kommunen skal få tilskot.

Den eine delen av tilskotet blir gitt med ein sats per kommune og den andre delen av tilskotet blir gitt med ein sats per innbyggjar. Begge delane av tilskotet blir gradert på

grunnlag av distriktsindeksen slik at lågare indeks gir større tilskot.

Småkommunetillegg

Småkommunetillegget blir gitt til kommunar med under 3200 innbyggjarar. Tilskotet er frå og med 2017 gradert på grunnlag av distriktsindeks. Jo høgare distriktsindeks, jo høgare trekk-prosent i høve til fullt tilskot. Dei kommunane som har lågast indeks får ikkje noko trekk i høve til fullt tilskot.

Skattenivået må ha vore under 120 prosent av landsgjennomsnittet, i gjennomsnitt for dei siste tre åra, for at kommunen skal få tilskot.

Trekk i 2018:

Masfjorden   trekk 40 %

Distriktsindeks

Departementet legg opp til at noverande distriktsindeks (oppdatert med tal for 2017) blir vidareført ved fordelinga av distriktstilskot og småkommunetillegg i 2019. Departementet vil vurdera nærmare bruken av distriktsindeksen ved fordelinga av desse tilskota i inntektsystemet. Departementet vil kome attende til dette i kommuneopposisjonen for 2020, i mai 2019. Høyringsforslag 2017/2018 vert difor ikkje følgt opp

Utgiftsbehov

Gjennom utgiftsutjamninga i inntektssystemet skal kommunane få full kompensasjon for skilnader i kostnader som dei ikkje sjølve kan påverka. Grunnlaget for omfordelinga i utgiftsutjamninga er utgiftsbehovet per innbyggjar for landsgjennomsnittet og for den einskilde kommune.

Departementet gjer framlegg om at samla utgiftsbehov for kommunane frå og med 2019 blir berekna på grunnlag av konsernrekneskapstal og ikkje, som til no, på grunnlag av rekneskaps-tal for kommunekassen. Konsernrekneskapstal vil i tillegg til tal for kommunekassen også omfatta kommunale føretak (KF) og interkommunale selskap (IKS).

Statsbudsjett 2019

Statsbudsjettet blir lagt fram mandag 8. oktober 2018

Ut i frå føringar gitt i kommuneprp. 2019, vil dette gje følgjande utslag for Masfjorden;

MASFJORDEN	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1266							
<i>faste år 2018-priser for årene 2019 - 2022</i>				PROGNOSE			
1000 kr	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Innbyggertilskudd (likt beløp pr innb)	38 740	39 632	40 999	41 482	41 654	41 713	41 717
Utgiftsutjevningen	27 030	30 342	29 779	30 025	30 083	30 102	30 102
Overgangsordning - INGAR	-98	-172	-124	-	-	-	-
Saker særskilt ford (inkl. helsestasjon skolehel)	520	644	493	493	493	249	249
Småkommunetillegg	5 475	3 326	3 326	2 772	2 772	2 772	2 772
Distriktsstilskudd Sør-Norge	-	-	-	-	-	-	-
Skjønn - tap endringer av inntektssystemet 20	100						
Endringer saldert budsjett 2014 - 2017	362	-144					
Budsjettvedtak Stortinget - endringer ekskl skjønn			50	63	65	65	65
Budsjettvedtak Stortinget-skjønn overgangsordning sammenslåing			-	-			
RNB 2018 - endringer i rammetilskudd			5	11	11	11	11
RNB 2012-2017, samt Dok8:135 S (2014-15)	-	98					
Sum rammetilsk uten inntektsutj	72 130	73 727	74 528	74 846	75 077	74 912	74 916
Netto inntektsutjevning	-3 757	-3 011	-3 639	-3 642	-3 642	-3 642	-3 642
Sum rammetilskudd	68 373	70 716	70 889	71 204	71 435	71 270	71 274
Rammetilskudd - endring i %	9,8	3,4	0,2	0,4	0,3	-0,2	0,0
Skatt på formue og inntekt	54 093	54 844	56 670	56 716	56 716	56 716	56 716
Skatteinntekter - endring i %	4,0	1,39	3,33	0,08	-	-	-
Andre skatteinntekter (eiendomsskatt)	-	-	-	-	-	-	-
Sum skatt og rammetilskudd (avrundet)	122 466	125 560	127 600	127 900	128 200	128 000	128 000
(avrundet totalsum ut fra at skatt kun er et anslag)							
Sum - endring i %	7,2	2,5	1,6	0,2	0,2	-0,2	-
Ekstra skjønn tildelt av fylkesmannen	300	900	600				

Vurdering

Kommuneprp. for 2019 legg til rette for at kommunesektoren samla sett vert sett i stand til å vidareføre dagens tenestetilbod. Kommuneprp. seier lite konkret om kvar enkelt kommune, slik at verknadene for den enkelte kommunekan avvike ein del i høve gjennomsnittet. Registrerer at småkommunetiskotet går ned frå 2019, samt at våre forhåpningar om justert distriktsindeks som jf. høyringsnotat ville kunne resultatert i ei årlig inntektsauke på 2,5 mill.kr. ikkje vert innført. I rammesaka legg ein opp til at Masfjorden kommune kan vidareføre dagens drift vidare framover i økonomiplanperioden, med følgjande fordeling (jf. kolonne lengst til høgre).

	R 2016	R 2017	Rammesak 18	B 2018	B 2019
01 Folkevalgte organ	2 330 651	2 396 101	2 250 000	2 082 928	2 400 000
02 Administrasjon	15 511 124	14 052 402	13 200 000	13 897 305	14 300 000
03 Barnehage	16 341 196	17 547 075	15 500 000	18 170 740	18 000 000
04 Skule	41 663 413	44 261 250	39 000 000	42 065 716	42 500 000
05 Helse	10 103 623	9 346 911	9 800 000	10 099 600	10 000 000
06 Sosial og barnevern	4 885 734	4 158 934	5 200 000	4 656 500	4 500 000
07 Pleie og omsorg	47 655 458	48 313 063	46 838 000	47 745 078	48 000 000
08 Kultur	6 027 919	6 216 392	5 900 000	6 897 016	5 900 000
09 Kyrkja	3 678 218	3 588 350	3 500 000	3 435 000	3 400 000
10 Teknisk	8 831 067	11 871 771	6 350 000	7 435 825	7 800 000
11 Andre tenesteområder	-7 721 036	-9 893 336	-4 000 000	635 968	-7 300 000
Sum overført til 1A	149 307 371	151 858 918	143 538 000	157 121 676	149 500 000

Og legg til grunn desse føresetnadene elles for 2019;

	Rammesak 19
Skatt på inntekt og formue	45 700 000
Ordinært rammetilskudd	72 800 000
Skatt på eiendom	19 000 000
Andre direkte eller indirekte skatter	13 500 000
Andre generelle statstilskudd	3 500 000
Sum frie disponibele inntekter	154 500 000
Renteinntekter og utbytte	1 700 000
Gevinst finansielle instrumenter (omløpsmidler)	
Renteutg.,provisjoner og andre fin.utg.	1 200 000
Tap finansielle instrumenter (omløpsmidler)	
Avdrag på lån	5 500 000
Netto finansinnt./utg.	-5 000 000
Til dekning av tidligere regnsk.m. merforbruk	
Til ubundne avsetninger	2 500 000
Til bundne avsetninger	
Bruk av tidligere regnks.m. mindreforbruk	
Bruk av ubundne avsetninger	2 500 000
Bruk av bundne avsetninger	
Netto avsetninger	0
Overført til investeringsbudsjettet	
Til fordeling drift	149 500 000
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	149 500 000
Mer/mindreforbruk	0

Utover den ordinære drift, vil ein i 2019/2020 få inn postar kring fiberutbygging – brutto 11,5 mill.kr., kor statstilskot allereie er mottatt, og kor restfinansiering er gjennom avsetninga/fondsbruk, slik at for dette prosjektet vil bruk av bundne & ubundne avsetjingar aukast med 11,5 mill.kr., og kostnadene i 1B vil auke med tilsvarende sum – og netto driftsresultat vert svekka med tilsvarende sum.

Fensfjordbygg – driftskostnader til innreiing av bygget, ombygging og tilpassing av barnehagen m.m., er ikkje innarbeidd i rammesaka og vil komme som eit tillegg

Masfjordsambandet – arbeidet vert vidareført fram til endeleg avgjerd inkl. driftskostnader. Finansiering av kommunen sin del på 40 mill.kr., er tenkt gjennom noverande finansplasseringa og avsette fondsmidlar til prosjektet.

Eigedomsskatt er den store usikkerhetsfaktoren i rammesaka. Stadig endring og press på heile ordninga, samt lokale forhold knytt til OED pris all konsesjonskraft og status Matre H gjer denne inntektsposten svært usikker, og har lagt til grunn det anslag som ein meiner er realistisk pr. dato.

Skulestruktur – og rammeavvik oppvekstområda (skule og barnehage) er ei utfordring, som må jobbast vidare med, men ein legg ikkje opp til innsparing skule som følgje av evt. endra skulestruktur for 2019.

Netto driftsresultat, og målsetjinga om 1,75% av driftsinntektene er ei målsetjing ein må sette i bero i dei åra fiberutbygginga pågår, samt knytt til driftspostar Fensfjordbygg og delvis Masfjordsambandet.

Investeringsdelen uendra i høve saldert budsjett 2018 og økonomiplan 2018-21, men med ei endring i form av at Fensfjordbygg vert skyve frå 2019 til 2020 for å jamne ut investeringsplanen og spesielt finansieringsdelen. Over drift skal ein betale ut 11,5 mill.kr. for fiber, og mot slutten av økonomiplanen må ein rekne med å betale ut kommunen sin medfinansieringsdel av Masfjordsambandet

BUDSJETTSKJEMA 2B - INVESTERINGAR					
	Justert budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
Investering i anlegg	17 850 000	38 650 000	27 150 000	6 150 000	6 150 000
IKT-investering	500 000	500 000	500 000	500000	500000
Kommunale bygg	3 300 000	3 300 000	3 300 000	3300000	3300000
Omsorgsbustader Hosteland	10 800 000	32 500 000			
Fensfjordbygg			21 000 000		
Kommunale vegar	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1000000	1000000
Tomt, KS-sak 35/17	900 000				
Bustadfelt - tilrettelegging	750 000	750 000	750 000	750000	750000
VAR	600 000	600 000	600 000	600 000	600 000

Konklusjon

Tilår at rammer innarbeidd i framlegg til vedtak og saksutgreiinga elles vert vedteke som grunnlag for budsjettarbeidet 2019 og økonomiplan & handlingsplan 2019-2022.

Kommunestyret - 037/2018

KS - behandling:

Saka vart drøfta.

Rådmannen bad om nytt pkt 4 slik at fullmakta som formannskapet gav:

Fensfjordbygg - rådmannen får fullmakt til å starte forhandling og avklare forhold kring evt. kommunal auke av areal med ca 70 m²

og vart godkjent av kommunestyret.

Framlegg til vedtak med tilleggs punkt frå rådmannen vart samrøytes vedteke.

KS - vedtak:

1. Driftramme pr. rammeområde for 2019 budsjettet ;

BUDSJETTSKJEMA 1B - DRIFT RAMMEOMRÅDER		B 2019
01 Folkevalgte organ		2 400 000
02 Administrasjon		14 300 000
03 Barnehage		18 000 000
04 Skule		42 500 000
05 Helse		10 000 000
06 Sosial og barnevern		4 500 000
07 Pleie og omsorg		48 000 000
08 Kultur		5 900 000
09 Kyrkja		3 400 000
10 Teknisk		7 800 000
11 Andre tenesteområder		-7 300 000
		149 500 000

2. Driftsrammer i økonomiplanperioden vert lik 2019 i faste 2018 kr., og prisjustert elles i tråd med forventa årleg prisvekst 2020-2022
3. Investeringsramme for økonomiplanperioden

BUDSJETTSKJEMA 2B - INVESTERINGAR					
	Justert budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
Investering i anlegg	17 850 000	38 650 000	27 150 000	6 150 000	6 150 000
IKT-investering	500 000	500 000	500 000	500 000	500 000
Kommunale bygg	3 300 000	3 300 000	3 300 000	3 300 000	3 300 000
Omsorgsbustader Hosteland	10 800 000	32 500 000			
Fensfjordbygg			21 000 000		
Kommunale vegar	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Tomt, KS-sak 35/17	900 000				
Bustadfelt - tilrettelegging	750 000	750 000	750 000	750 000	750 000
VAR	600 000	600 000	600 000	600 000	600 000

4. Fensfjordbygg - rådmannen får fullmakt til å starte forhandling og avklare forhold kring evt. kommunal auke av areal med ca 70 m²

